

Oponentský posudek diplomové práce Pavla Pečeného
„Konkurence užití různých syntaktických prostředků při vyjadřování srovnání
(na materiálu česko-německém)“

Diplomová práce Pavla Pečeného je věnována popisu syntaktických prostředků sloužících pro vyjádření srovnání v češtině (s přihlédnutím ke stavu k němčině). Autor vychází z relevantní odborné literatury jednak české, jednak německé. Německé práce mu přitom slouží především jako důležitý zdroj pro upřesnění teoretické báze. Komparace se situací v němčině se uskutečňuje jen v omezené míře; jde hlavně o určité mezijazykové paralely (*než/jak – als/wie*).

Práce má promyšlenou a přehlednou kompozici (viz podrobně rozčleněný obsah – s. 5–6). Po úvodu, obsahujícím mj. stanovení cíle, přehled stavu dosavadního zkoumání, výklady o materiálovém podkladu výzkumu a vymezení základních pojmů, následuje obsáhlá analytická část, podrobně strukturovaná pomocí desetinného třídění.

Východiskem analýz se diplomantovi stala zpracovaná klasifikace typů srovnání (shoda, podobnost, rozdílnost), elementů, které se stávají složkami srovnávacích konstrukcí, a syntaktických prostředků srovnání (pádové relace – bezpředložkové pády, předložkové pády, předložkové skupiny; spojovací výrazy).

Důležité je, materiálovou bází analýzy se stávají doklady z celkem osmi korpusů. To zpracovanému materiálu dodává reprezentativnost a umožňuje také kvantifikaci výsledků (kvantitativní údaje práce podává v řadě pečlivě zpracovaných a přehledných grafů). Kvantifikace údajů je rovněž pokladem pro rozlišení centrálních a periferních jevů, s nímž práce soustavně operuje.

Diplomant podává syntetický obraz prostředků vyjadřujících srovnání, zároveň ale v souvislosti s výše zmíněným rozlišením centra a periferie věnuje pozornost především nejvíce frekventovaným jevům (konstrukce s výrazy *jak, jako, než*).

Při analýze autor podává důkladnou interpretaci jednotlivých typů srovnání a uvádí odpovídající počet dokladů. K vysvětlení povahy srovnávacích konstrukcí systematicky využívá transformací. Zjištění, k nimž diplomant dospěl, jsou nepochybně užitečná, i když někdy z analýzy vyplývá, že nelze stanovit kritérium, které by oblasti užití některých konstrukcí a výrazů zcela jednoznačně určovalo (konkurence *jak/jako*).

K práci mám jen několik drobných poznámek:

Výklad o frazeologických obratech: myslím, že příklady *jak namydlený blesk* a *jak dudek* jsou paralelní. V prvním případě lze doplnit *tak rychle*, ale ve druhém případě můžeme obdobně doplnit *tak tvrdě* (s. 62).

Autor poukazuje na rozdíly mezi mluvenými a psanými texty (např. s. 63). Lze na základě korpusových dat uvažovat také o rozdílech mezi funkčními styly?

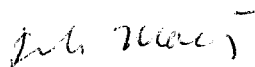
Na s. 74 zřejmě došlo k omylu při číslování dokladů.

Práce je psána kultivovaným odborným jazykem a až na několik interpunkčních nedopatření je formulována zcela korektně.

Diplomová práce Pavla Pečeného obsahuje zdařilý, propracovaný a materiálově dobře podložený výzkum syntaktických prostředků vyjadřujících srovnání. Předložený text plně odpovídá požadavkům kladeným na diplomové práce. Doporučuji diplomovou práci Pavla Pečeného k obhajobě.

Navrhované hodnocení: výborně

V Praze dne 4. září 2009


Prof. PhDr. Petr Mareš, CSc.,
ÚČJTK FF UK